

Sygn. akt III CNP 12/18

POSTANOWIENIE

Dnia 30 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Gudowski

w sprawie skargi B. G. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w T.
z dnia 21 września 2009 r., sygn. akt I C [...]
w sprawie z powództwa F. w R.
przeciwko M. K. i B. K. (obecnie G.)
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 sierpnia 2018 r.,
na skutek skargi B. G.
o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w S.
z dnia 9 marca 2017 r., sygn. akt III Ca [...],

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2016 r. Sąd Rejonowy w T. uwzględnił skargę B. G. o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w T. z dnia 21 września 2009 r., uchylając ten wyrok. W wyniku zaskarżenia wyroku z dnia 27 kwietnia 2016 r. apelacjami pozwanej i powoda Sąd Okręgowy w S. – wyrokiem z dnia 9 marca 2017 r. – zmienił zaskarżony wyrok, oddalając powództwo w stosunku do pozwanej i oddalając apelację powoda w całości.

Od tego wyroku powód wniósł w dniu 9 kwietnia 2018 r. skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, stwierdzając m.in., że wzruszenie zaskarżonego wyroku nie było i nie jest możliwe, ponieważ od prawomocnego wyroku drugiej instancji niemożliwe jest wywiedzenie ani apelacji, ani zażalenia, a także skargi na orzeczenie referendarza sądowego. Ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia zmiana zaskarżonego wyroku nie była także możliwa przez wniesienie skargi kasacyjnej, a z powodu braku podstaw wznowienia – przez wniesienie skargi o wznowienie postępowania.

Sąd najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia – pomijając inne ograniczenia – jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy zmiana lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Wymaganie to wynika z przyjętego przez prawodawcę założenia, że odpowiedzialność majątkowa Skarbu Państwa przewidziana w art. 77 Konstytucji i art. 417¹ § 2 k.c. może wchodzić w grę tylko wtedy, gdy strona poszkodowana uczyniła wszystko co możliwe, aby nie dopuścić do powstania szkody. Inaczej mówiąc, obowiązkiem strony jest wykorzystanie wszystkich istniejących w systemie środków prawnych i dopiero ich bezskuteczność lub brak może – w wypadku wystąpienia szkody – uzasadniać odpowiedzialność państwa. Pogląd ten odpowiada również tezie, że państwo demokratyczne, o rozwiniętym pierwiastku obywatelskim, musi wymagać od członków wspólnoty dbania o swoje prawne interesy i korzystania z dostarczanych przez prawo środków, w tym oczywiście środków zaskarżenia.

Wnosząc skargę, powód przeoczył, że w dniu 3 kwietnia 2018 r., a więc przed wniesieniem skargi, do polskiego systemu prawnego wprowadzono kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia, tj. skargę nadzwyczajną, której celem jest eliminacja prawomocnych orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji albo w sposób rażący naruszających prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 89 i nast. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz.U. z 2018 r., poz. 5 ze zm. – dalej „ustawa o SN”). Zważywszy, że uwzględnienie skargi nadzwyczajnej – zgodnie z art. 398¹⁵ i 398¹⁶ k.p.c. w związku z art. 95 ustawy o SN – prowadzi do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania albo do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i orzeczenia na nowo co do istoty sprawy, a więc do eliminacji przyczyny „szkody judykacyjnej”, jest oczywiste, iż spełniając wymagania określone art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., wnoszący skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia musi wykazać, że wzruszenie zaskarżonego wyroku nie jest możliwe także w wyniku wniesienia skargi nadzwyczajnej.

Mając ponadto na względzie, że przyczyny uwzględnienia skargi nadzwyczajnej są zbieżne przyczynami uwzględnienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 89 § 1 pkt 1 i 2 ustawy o SN), a także biorąc pod uwagę unormowanie zawarte w art. 89 § 4 ustawy o SN, należy przyjąć, iż poczynawszy od dnia 4 kwietnia 2018 r. strona wnosząca skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wypełniając obowiązek przewidziany w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., musi wykazać, że złożyła do uprawnionego organu (art. 89 § 2 ustawy o SN) wniosek o wniesienie skargi nadzwyczajnej i nie został on uwzględniony. Niewykazanie tej okoliczności powoduje odrzucenie skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

Z tych przyczyn orzeczono, jak na wstępie.